

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na rozvoj komunikačních dovedností žáků speciální základní školy. Speciální základní škola vytváří jedinečné podmínky pro vzdělávání žáků se sníženými rozumovými schopnostmi. Cílem vzdělávání je vybavit žáky nejen znalostmi a dovednostmi, ale zejména rozvíjet jejich fyzické a psychické schopnosti a předpoklady, aby se mohli v maximální možné míře začlenit do společnosti.

Teoretická část práce se skládá ze čtyř kapitol a jejich dílčích podkapitol. V první kapitole je vymezen základní pojem mentální postižení, klasifikovány jednotlivé stupně mentální retardace, charakterizovány potřeby a specifické rysy osobnosti jedince s mentálním deficitem a uvedeny možnosti základního vzdělávání mentálně znevýhodněných žáků. Druhá a třetí kapitola porovnává psychomotorický vývoj a s ním související ontogenezi řeči u dětí s mentálním postižením a dětí intaktních. Závěrečná čtvrtá kapitola charakterizuje podpůrné komunikační systémy využitelné ve vzdělávacím procesu žáků s mentálním postižením.

V páté kapitole věnované výzkumnému šetření je stručně charakterizováno vybrané školské zařízení a speciálně pedagogický přístup k žákům se zaměřením na využití augmentativních a alternativních pomůcek, na závěr této kapitoly jsou shrnuty poznatky z provedeného výzkumného šetření.

Hlavním cílem výzkumného šetření je prezentace postupů a metod používaných k rozvoji komunikačních dovedností mentálně postižených žáků a charakteristika podpůrných komunikačních systémů, které jsou pedagogy využívány. Dílčím cílem je zpracování kazuistických studií vybraných žáků s uvedením příkladů aplikovaných metod augmentativních a alternativních systémů komunikace.

K naplnění uvedených cílů bylo vybráno kvalitativní šetření. K získání potřebných informací sloužila metoda dotazování a zvolenou technikou byl polostrukturovaný dotazník určený všem pedagogickým pracovníkům vybraného školského zařízení.

Z výsledků výzkumného šetření vyplývá, že nejčastěji aplikovanou metodou ze systémů augmentativní a alternativní komunikace výhodnou jak pro pedagogy, tak pro žáky se zdravotním znevýhodněním jsou piktogramy a fotografie. Piktogramy a fotografie jsou pedagogy využívány napříč všemi předměty.